

78

PLANNING PAPER

FEDERAAL PLANBUREAU

De macro-economische impact
van diverse modaliteiten
betreffende de verhoging van
de ontvangsten en de daling
van de overheidsuitgaven

F. BOSSIER, M. ENGLERT, C. STREEL

SEPTEMBER 96

47-49 KUNSTLAAN, 1000 BRUSSEL

De macro-economische impact
van diverse modaliteiten
betreffende de verhoging van
de ontvangsten en de daling
van de overheidsuitgaven

F. BOSSIER, M. ENGLERT, C. STREEL

SEPTEMBER 96

FEDERAAL PLANBUREAU

LE BUREAU FÉDÉRAL DU PLAN

Als instelling van openbaar nut onder het gezag van de Eerste Minister en de Minister van Economische Zaken, heeft het Federaal Planbureau een statuut waardoor het, binnen de overheid, over de nodige autonomie beschikt om zijn opdrachten naar behoren uit te voeren.

Organisme d'intérêt public placé sous l'autorité du Premier Ministre et du Ministre des Affaires économiques, le Bureau fédéral du Plan est doté d'un statut qui lui confère, au sein des pouvoirs publics, le degré d'autonomie nécessaire pour le bon exercice de sa mission.

Het Federaal Planbureau wordt ermee belast de sociaal-economische evolutie en de factoren die deze evolutie bepalen, te analyseren en te voorzien en de gevolgen van de keuzes inzake economisch en sociaal beleid in te schatten ten einde de rationaliteit, de doeltreffendheid en de transparantie ervan te verbeteren.

Le Bureau fédéral du Plan est chargé d'analyser et de prévoir l'évolution socio-économique, les facteurs qui déterminent cette évolution et d'évaluer les conséquences des choix de politique économique et sociale en vue d'en améliorer la rationalité, l'efficacité et la transparence.

Het Federaal Planbureau voert eveneens structurele analyses uit op middellange en lange termijn en voornamelijk op economisch en sociaal vlak en op het vlak van het leefmilieu.

Le Bureau fédéral du Plan procède également à des analyses structurelles à moyen et à long terme, principalement dans les domaines économiques, sociaux et environnementaux.

URL

URL

<http://www.plan.be>

<http://www.plan.be>

PUBLICATIES

PUBLICATIONS

Terugkerende publicaties

Publications récurrentes

De economische vooruitzichten
De economische begroting

Les perspectives économiques
Le budget économique

Notulen van het colloquium : "De Buurtdiensten"

Actes du colloque : "Les services de proximité"

Sociaal-economische benadering

Approche sociaux économiques

Planning Papers (de laatste nummers)

Planning Papers (les derniers numéros)

Het doel van de "Planning Papers" is de analyse- en de onderzoekswerkzaamheden van het Federaal Planbureau te verspreiden.

L'objet des "Planning Papers" est de diffuser des travaux d'analyse et de recherche du Bureau fédéral du Plan.

74. *De problematiek van de particuliere consumptie in de Belgische economie* - F. Bossier, I. Bracke, M. Englert, M. Lambrecht, C. Streel, M. Vandeveld, F. Vanhorebeek, P. Wunsch - décembre 1995
75. *Simulaties betreffende een vermindering van de werkgeversbijdragen voor de sociale zekerheid en vormen van alternatieve financiering* - F. Bossier, Th. Bréchet, M. Englert, L. Masure, M. Saintrain, C. Streel, F. Vanhorebeek - décembre 1995
76. *Politiques et mesures destinées modifier les tendances des émissions anthropiques de gaz à effet de serre en Belgique* - F. Bossier, Th. Bréchet, N. Gouzée, S. Mertens, P. Vandestein, S. Willems - février 1996
77. *Réflexions sur un dispositif de développement des services de proximité*
Michel Saintrain, Catherine Streel - février 1996

Overname wordt toegestaan, behalve voor handelsdoeleinden, mits bronvermelding.

Drukwerk: Ministerie van Economische Zaken

INHOUDSTAFEL

1	Inleiding	1
2	Gesimuleerde varianten	3
	1. Overheidsinvesteringen	4
	2. Belastingvrije sociale zekerheidsoverdrachten	4
	3. Belaste sociale zekerheidsoverdrachten	4
	4. Werkgelegenheid in de openbare sector	5
	5. Lonen van het overheidspersoneel	5
	6. Aankoop van goederen en diensten door de overheid	5
	7. Subsidies aan particuliere en overheidsbedrijven	5
	8. Vennootschapsbelasting	6
	9. Personenbelasting	6
	10. Belasting op de toegevoegde waarde	7
	11. Accijnzen op brandstoffen	7
	12. Roerende voorheffing	7
	13. Persoonlijke sociale zekerheidsbijdragen	8
	14. Werkgeversbijdragen	8
	15. Algemeen Sociale Bijdrage	8
3	Resultaten van de simulaties	9
	1. Vermindering van de overheidsinvesteringen	10
	2. Vermindering van de belastingvrije sociale zekerheidsoverdrachten (kinderbijslag)	12
	3. Vermindering van de belaste sociale zekerheidsoverdrachten (pensioenen)	14
	4. Verlaging van de werkgelegenheid in de openbare sector	16
	5. Verlaging van de lonen van het overheidspersoneel	18
	6. Verlaging van de aankoop van goederen en diensten door de overheid	20
	7. Verlaging van de subsidies aan particuliere of overheidsbedrijven	22
	8. Verhoging van de personenbelasting	24
	9. Verhoging van de personenbelasting	26
	10. BTW-verhoging	28
	11. Verhoging van de accijnzen op brandstoffen	30
	12. Verhoging van de roerende voorheffing	32
	13. Verhoging van de persoonlijke sociale zekerheidsbijdragen	34
	14. Verhoging van de werkgevers bijdragen	36
	15. Invoering van een Algemene Sociale Bijdrage	38
4	Samenvatting van de resultaten	41
	1. Technische varianten met betrekking tot een vermindering van de uitgaven van de gezamenlijke overheid : samenvatting van de resultaten.	42
	2. Technische varianten met betrekking tot een verhoging van de ontvangsten van de gezamenlijke overheid : samenvatting van de resultaten	44

Le présent document existe également en Français..

1

Inleiding

In het kader van het debat over de inkrimping van het overheidstekort in België, werden verschillende technische varianten gesimuleerd met betrekking tot een vermindering van de primaire uitgaven of een verhoging van de overheidsinkomsten. Deze qua sociaal-politieke toepasbaarheid, soms weinig realistische oefeningen hebben tot doel de geïnduceerde effecten met elkaar te vergelijken.

Alle varianten zijn dusdanig gerealiseerd dat ze ex ante een daling van de uitgaven of een stijging van de ontvangsten invoeren, die gedurende de gehele simulatieperiode gelijk blijft. Concreet komen de in het model geïnjecteerde schokken overeen met een bepaald percentage van het BBP.

De verschillende varianten kwamen tot stand met behulp van het macro-sectorieel HERMES-model (versie van januari 1996). De referenteprojectie betreft april 1996. Aangezien deze oefening niet tot doel heeft algemene resultaten te geven, maar de specifieke impact van een bepaalde maatregel te meten, werden enkel de verschillen t.o.v. de referentieperiode berekend¹.

Zowel de macro-economische resultaten als die betreffende de overheidsfinanciën worden voor elke variant voorgesteld in twee tabellen waarin telkens een aantal synthetische indicatoren zijn opgenomen. De bespreking van de resultaten beperkt zich tot enkele algemene vaststellingen en tot enige specifieke opmerkingen voor de verschillende varianten.

Ondanks het soms “onrealistische” karakter van sommige varianten (bijvoorbeeld de variant betreffende een daling van de overheidsinvesteringen met 25% gedurende het eerste simulatiejaar) blijft deze louter technische oefening toch interessant omdat zij aantoont aan dat de verschillende geteste maatregelen (van een ex ante identiek bedrag) allesbehalve gelijke effecten hebben op de macro-economische ontwikkelingen en de overheidsfinanciën.

We merken hierbij nog op dat de verschillende maatregelen betreffende een verlaging van de uitgaven of een verhoging van de ontvangsten zeer algemeen zijn. Aan de ene kant is de gewijzigde parameter van de fiscale of parafiscale wetgeving niet gepreciseerd. Aan de andere kant veronderstellen wij dat de maatregelen algemeen zijn, dat zij dus niet op één bepaalde subcategorie van uitgaven of ontvangsten toegespitst zijn; dit laatste zou de in de volgende oefeningen uiteengezette teweeggebrachte effecten sterk kunnen veranderen.

---

1. De eigenlijke resultaten van de referenteprojectie zijn terug te vinden in *"De vooruitzichten 1996-2000 van april 1996"*, Federaal Planbureau, april 1996.

2

Gesimuleerde varianten

Er werden vijftien varianten gesimuleerd : zeven varianten betreffende een daling van de uitgaven en acht varianten betreffende een stijging van de ontvangsten.

Zeven varianten betreffende een daling van de uitgaven

Vermindering van

- de overheidsinvesteringen;
- de niet aan de personenbelasting onderworpen transferten van de sociale zekerheid (kinderbijslag);
- de aan de personenbelasting onderworpen transferten van de sociale zekerheid (pensioenen);
- de loonmassa in de openbare sector via de werkgelegenheid;
- de loonmassa in de openbare sector via de lonen;
- de aankoop van goederen en diensten door de overheid;
- de subsidies aan de bedrijven.

Acht varianten betreffende een stijging van de ontvangsten

Verhoging van :

- de vennootschapsbelasting;
- de personenbelasting;
- de BTW;
- de accijnzen op brandstoffen;
- de roerende voorheffing;
- de persoonlijke sociale zekerheidsbijdragen;
- de werkgeversbijdragen;
- invoering van een ASB.

Zowel de toename van de ontvangsten als de afname van de uitgaven worden zodanig berekend dat er het eerste jaar van de maatregel ex ante 30 miljard frank of precies 0.36% van het BBP wordt bereikt. Deze exogene wijziging wordt de volgende jaren constant gehouden in percent van het BBP. Zij bereikt dus respectievelijk : 31.4 miljard in t+1, 33 miljard in t+2, 34.7 miljard in t+3 en 36.4 miljard in t+4, het laatste jaar waarvoor de berekeningen worden uitgevoerd.

1. OVERHEIDSINVESTERINGEN

De investeringen van de overheidsbedrijven worden niet in aanmerking genomen. Er wordt enkel rekening gehouden met de overheidsinvesteringen. Deze bedragen in 1995 105 miljard frank, wat overeenkomt met 1.3 percent van het BBP. De groei wordt rechtstreeks (exogene vermindering van een van de componenten van het BBP) en onrechtstreeks (verzwakking van de aan de sectoren gerichte vraag en dus van de activiteit) vertraagd. De sector die het meest door een dergelijke maatregel getroffen wordt, is de sector van de bouwnijverheid en de burgerlijke bouwkunde.

De daling van de kapitaaluitgaven van de overheid (investeringen) wordt deels ongedaan gemaakt door de terugloop van de lopende ontvangsten als gevolg van de zwakkere economische activiteit (minder fiscale ontvangsten) en de geringere jobcreatie (minder sociale zekerheidsbijdragen en rechtstreekse ontvangsten, plus de werkloosheid). Het overheidsdeficit lijkt echter nog meer te zullen inkrimpen (de afname zou van 0,17% van het BBP in t naar 0,24% in t+4 evolueren) dank zij de toenemende daling van de rentelast.

2. BELASTINGVRIJE SOCIALE ZEKERHEIDSOVERDRACHTEN

Er werd gekozen voor de niet aan de personenbelasting onderworpen toelage daar zij technisch beschouwd gemakkelijker toepasbaar is. Deze keuze heeft inderdaad geen grote invloed op de macro-economische dynamiek van het model. Omdat het, zoals gezegd, technisch eenvoudiger is, gaan we uit van de - weinig waarschijnlijke - hypothese dat de kinderbijslag daalt met bijna een derde van zijn globaal bedrag.

Aangezien de kinderbijslag niet wordt belast, veroorzaakt deze daling van het gezinsinkomen geen rechtstreekse vermindering van de belastinginkomsten voor de Staat. Overigens wordt de toename van de overige uitgaven die een gevolg is van de tragere groei, in nominale termen beperkt door de lagere inflatie. Dank zij de lagere interesten die moeten worden betaald op de overheidsschuld, stelt men in t een daling van het overheidsdeficit vast die bijna gelijk is aan de geïnjecteerde maatregel. Een zekere daling van de ontvangsten, gekoppeld aan de tragere groei, brengt op middellange termijn de daling van het overheidsdeficit terug tot 0,24% van het BBP.

3. BELASTE SOCIALE ZEKERHEIDSOVERDRACHTEN

In vergelijking tot de vorige variant gaat men hier uit van een vermindering van de sociale transferten waarmee rekening wordt gehouden bij de berekening van de personenbelasting, met name de pensioenen. In dat geval veroorzaakt de inkrimping van de uitgaven een rechtstreekse vermindering van de directe ontvangsten¹. De maatregel is bijgevolg minder interessant voor de overheidsfinanciën dan de daling van de belastingvrije sociale transferten. De negatieve effecten op de werkgelegenheid, het beschikbaar inkomen en dus op het BBP zijn daarentegen geringer.

---

1. Wij merken hierbij op dat het macro-sectorieel Hermes-model de neiging vertoont de rechtstreekse weerslag van een proportioneel voor iedereen dezelfde daling van de pensioenen op de ontvangsten van de personenbelasting te overschatten, gelet op de elasticiteit - geschat voor de gehele economie - van de belasting t.o.v. de aanslagbasis. Mocht de maatregel alleen op de hoogste pensioenen slaan, dan zou de overschatting van de inkomsten uit de personenbelasting minder uitgesproken zijn.

4. WERKGELEGENHEID IN DE OPENBARE SECTOR

Deze variant veronderstelt de schrapping van 23800 banen in de overheidssector (een aantal dat na vier jaar oploopt tot 25.300). Ex ante zijn de effecten op de loonmassa in 1996 dus vrij aanzienlijk. Deze variant is duur in termen van groei (daling van het openbaar en van het particulier verbruik)² en levert weinig op voor de overheidsfinanciën (toename van de werkloosheidsuitkeringen en vermindering van de fiscale en parafiscale ontvangsten)³. Dergelijke maatregel wordt hier impliciet gerealiseerd zonder afdanking van vast personeel dat geen werkloosheidsuitkering kan genieten.

5. LONEN VAN HET OVERHEIDSPERSONEEL

Via een indexverlaging van de sociale programmatie laten we de lonen in de openbare sector dalen zodat we de gewenste vermindering van het overheidsverbruik bekomen. Concreet wordt een vermindering van 4% in t toegepast op de index van de sociale programmatie van het model (en deze vermindering wordt de volgende jaren lichtjes groter). Deze variant is door zijn omvang al even theoretisch als de vorige.

De resultaten worden gedeeltelijk beïnvloed door de conventies van de nationale boekhouding : een groei van de lonen van Openbaar Ambt wordt voor de helft toegerekend aan de groei van de prijs van het overheidsverbruik en voor de helft aan de groei van het volume van het overheidsverbruik (d.w.z. de productiviteitswinsten). Een daling van de loonmassa van de Overheid blijkt minder te wegen op de groei en is zelfs gunstiger voor de overheidsfinanciën wanneer zij gerealiseerd wordt via de lonen in plaats van via de werkgelegenheid. Indien een vermindering van de lonen in de openbare sector een verlies van fiscale ontvangsten tot gevolg heeft, impliceert een daling van de werkgelegenheid in de openbare sector inderdaad niet enkel een daling van de fiscale ontvangsten maar ook een te grote toename van de werkloosheidsuitkeringen.

6. AANKOOP VAN GOEDEREN EN DIENSTEN DOOR DE OVERHEID

Evenals de varianten betreffende de overheidsinvesteringen of de loonmassa van de overheid, heeft ook deze variant een rechtstreekse impact op de groei. Het overheidsverbruik wordt inderdaad rechtstreeks in aanmerking genomen bij de bepaling van het BBP. Een geringere aankoop van goederen en diensten door de overheid, d.w.z. een daling van de aan de diverse bedrijfstakken gerichte vraag, heeft eveneens een negatief effect op de economische activiteit.

7. SUBSIDIES AAN PARTICULIERE EN OVERHEIDSBEDRIJVEN

De subsidies aan bedrijven (in ESER-systeem) omvatten de lopende subsidies aan de particuliere bedrijven en de exploitatie-subsidies aan de overheidsbedrijven. Zij omvatten bovendien ook de subsidies van de Europese Unie. Zij worden

---

2. Er zij evenwel op gewezen dat het handels-B.B.P. duidelijk minder getroffen wordt door de maatregel dan het B.B.P. waarin ook de niet-handelssector is opgenomen (-0,19% t.o.v. -0,51% in t).

3. We merken hierbij op dat het macro-sectorieel Hermes-model geneigd is de rechtstreekse impact van een daling van de ontvangsten van de werkgelegenheid in de openbare sector op de inkomsten van de personenbelasting enigszins te overschatten. Dit wanneer er rekening wordt gehouden met de geschatte elasticiteit van de belasting t.o.v. de aanslagbasis (elasticiteit berekend voor de gehele economie).

behandeld als negatieve belastingen op de productie⁴. De sectoriële opsplitsing van de subsidieverlaging gebeurt proportioneel met het respectievelijke belang van de bedrijfssectoren in de totale subsidies. Een dergelijke opsplitsing wordt gemakkelijksshalve gebruikt : in de praktijk worden de subsidies van de Europese Unie immers niet op dezelfde wijze toegekend als de subsidies of toelagen van de Belgische staat.

Deze maatregel heeft een rechtstreekse weerslag op de prijzen. De concurrentiekracht van de Belgische bedrijven wordt getroffen, met een daling van de uitvoer tot gevolg. Op middellange termijn is deze variant niet echt interessant voor de overheidsfinanciën. Naast een daling van de belastingontvangsten en een toename van de andere primaire uitgaven is er immers een stijging van de rentelasten te noteren als gevolg van een stijging van de nominale rentevoeten (in het model wordt het peil van de rentevoeten beïnvloed door de inflatiegraad).

8. VENNOOTSCHAPSBELASTING

De vennootschapsbelasting wordt ex ante met ongeveer 11% opgetrokken. Uit zichzelf worden de macro-economische grootheden van het model niet al te zeer beïnvloed door een verhoging van de heffingen op de vennootschapswinsten. Het verbruik daalt als gevolg van de lagere gezinsinkomsten uit dividenden. De bedrijfsinvesteringen dalen wegens een hogere gebruikskost van het kapitaal en de inkrimping van de binnenlandse afzetmarkten. Die daling van de binnenlandse vraag heeft een weerslag op de invoer. De activiteit en de werkgelegenheid worden slechts licht geraakt. Globaal genomen, lijkt, voor wat de overheidsfinanciën betreft, de ex post opbrengst van de maatregel interessant (overheidstekort in % van het BBP gedaald met 0,38% na 5 jaar), daar de negatieve effecten van lichte vertraging van de groei gecompenseerd worden door lagere rentelasten.

Het is immers econometrisch moeilijk te vatten welke de weerslag zal zijn van een verhoging van de vennootschapsbelasting op de macro-economische grootheden, gelet op een grote heterogeniteit van de ondernemingen t.o.v. de belasting : verlieslatende of winstgevende ondernemingen, aftrekmogelijkheden naargelang van de activiteit of aard van de onderneming, enz. In het kader van een algemene, aanzienlijke en aangekondigde verhoging van de vennootschapsbelasting is het echter mogelijk dat de bedrijven de weerslag van hun lagere winst na belastingen doorberekenen in hun marges, om aldus hun rendabiliteit na belastingen te behouden. De maatregel zou dus tot een versnelling van de inflatie kunnen leiden, met de daaruit voortvloeiende gevolgen van de activiteit⁵. In het kader van deze oefening moeten de eerste resultaten van het model dus met de nodige voorzichtigheid benaderd worden, vooral op het vlak van de ex post begrotingsopbrengst van de maatregel.

9. PERSONENBELASTING

De impliciete aanslagvoet van de personenbelasting, zonder roerende en onroerende voorheffing, wordt zodanig verhoogd dat de opcentiemen van de bijko-

---

4. Afgezien van de van de E.G. afkomstige toelagen, gaat het gros van de overheidstoelagen aan de ondernemingen naar de sector "vervoer en verkeer" (N.M.B.S., R.L.W., ...). Daar die ondernemingen vaak een monopolie hebben, zou een vermindering van de toelagen niet zozeer leiden tot een stijging van de prijzen maar eerder tot een daling van het aanbod.

5. Voor meer details omtrent de weerslag van de maatregel, zie Bossier en al. "Simulaties betreffende een vermindering van de werkgeversbijdragen voor de sociale zekerheid en vormen van alternatieve financiering", Planning Paper 75, Federaal Planbureau december 1995, blz. 69-76.

mende crisisbelasting grosso modo verdubbelen. De elasticiteiten van deze ontvangsten ten opzichte van de aanslagbasis blijven ongewijzigd.

De verhoging van de directe personenbelasting doet het beschikbaar gezinsinkomen en bijgevolg het particulier verbruik en de aan de bedrijven gerichte vraag dalen. Dit heeft een daling van de activiteit en de werkgelegenheid tot gevolg, waardoor tevens de fiscale en parafiscale grondslag kleiner wordt. Overigens beïnvloedt de verzwakking van de vraag gedeeltelijk de invoer waardoor het lopend buitenlands saldo toeneemt.

Toch is op middellange termijn de verbetering van de financieringscapaciteit van de staat sterker in deze variante dan in de andere varianten die in deze studie aan bod komen. De geleidelijke impact van die verbetering op de interestlasten verhoogt nog dit resultaat.

10. BELASTING OP DE TOEGEVOEGDE WAARDE

Een stijging van de BTW-voet heeft een rechtstreekse weerslag op alle binnenlandse prijzen. Door de werking van de loonindexering op de prijzevolutie worden de kosten per eenheid product van de bedrijven groter. De concurrentiekracht op de buitenlandse markten gaat achteruit en het exportvolume wordt kleiner. Dank zij de gelijktijdige daling van de invoer (de eindvraag is kleiner geworden) en dank zij een zekere verbetering van de ruiltermen stijgt echter het lopend buitenlands saldo.

De groei en de werkgelegenheid nemen af. Daaruit volgt dat ook de fiscale en parafiscale grondslag in reële termen verkleint. De toename van de ontvangsten in nominale termen wordt meer dan gecompenseerd door de toename van de werkloosheidsuitkeringen en de prijsstijgingen, die de meeste overheidsuitgaven beïnvloeden. In termen van een daling van het deficit, blijft deze variant dus heel wat minder interessant dan de vorige.

11. ACCIJNZEN OP BRANDSTOFFEN

De belangrijkste mechanismen waardoor deze variant zijn effect sorteert zijn dezelfde als die welke een rol spelen in de BTW-verhoging. Aangezien de gezondheidsindex hier echter niet rechtstreeks wordt beïnvloed, sluiten de loonkosten niet exact aan bij de inflatie en ondergaat de concurrentiekracht van de bedrijven weinig veranderingen. Deze variant heeft bijgevolg minder negatieve effecten op de activiteit en de werkgelegenheid en zijn opbrengst voor de overheidsfinanciën is groter.

12. ROERENDE VOORHEFFING

De roerende voorheffing wordt met ongeveer 50% verhoogd. De last van die verhoging weegt in feite alleen op de gezinnen (ex ante, 30 miljard het eerste jaar). Voor de berekening van de vennootschapsbelasting is de roerende voorheffing immers aftrekbaar. De directe vennootschapsbelasting kent niettemin een zekere spreiding in de tijd.

De weerslag van deze variant lijkt sterk op wat wij zien voor de variant "Personenbelasting". In het model worden de rentevoeten niet door de stijging van de roerende voorheffing beïnvloed. Het zou anders kunnen zijn. De daling van de rentelast zou kleiner kunnen zijn waardoor de vermindering van het overheidstekort zou kunnen verzwakken.

13. PERSOONLIJKE SOCIALE ZEKERHEIDSBIDRAGEN

Deze variant impliceert een aanzienlijke daling van de directe belastingontvangsten. De persoonlijke bijdragen worden immers afgetrokken van de grondslag van de personenbelasting.

De resultaten van deze oefening zijn dus vergelijkbaar met die van een maatregel waarmee een daling van de belaste sociale uitkeringen wordt beoogd. De groei vertraagt als gevolg van de daling van het particulier verbruik door de vermindering van het beschikbaar gezinsinkomen. Er is ook minder jobcreatie.

14. WERKGEVERSBIJDRAGEN

Deze -sociaal-politiek onrealistische- variant onderzoekt de weerslag van een verhoging van de werkgeversbijdragen. De loonkost per eenheid product wordt door een dergelijke maatregel verhoogd. Dit leidt tot prijsstijgingen en een daling van de binnenlandse en buitenlandse vraag, hetgeen de concurrentiepositie van de bedrijven aantast.

Voor wat de overheidsfinanciën betreft, wordt de stijging van de sociale zekerheidsontvangsten deels gecompenseerd door de vermindering van de ontvangsten als gevolg van de lagere activiteit en werkgelegenheid en van de hogere geïndexeerde uitgaven.

15. ALGEMEEN SOCIALE BIJDRAGE

Deze variant stelt de invoering voor van een Algemene Sociale Bijdrage, een financieringsmodaliteit die steunt op een zeer brede grondslag (lonen van de particuliere sector (37,5%) en van de overheidssector (12,1%), inkomsten van zelfstandigen (12,4%) en van vennootschappen (11,9%), roerende inkomsten (9,3%), huren (5,2%), kinderbijslagen en lage pensioenen (11,5%)). Het percentage van de ASB werd bepaald om ex ante tijdens het eerste jaar 30 miljard op te brengen en 36,4 miljard in t+4.

Globaal beschouwd, is de impact van deze variant nagenoeg dezelfde als die van de variant waarin een verhoging van de persoonlijke bijdragen wordt voorgesteld. We moeten evenwel opmerken dat de variant ASB interessant blijft voor de overheidsfinanciën gezien de geringere negatieve impact op de directe belastingontvangsten.

3

Resultaten van de simulaties

Deze oefening inzake de daling van de uitgaven of de toename van de ontvangsten van de overheid wordt samengevat in drie tabellen : de weerslag van de maatregel op de macro-economische resultaten, de weerslag ervan op de sectorale activiteit en de weerslag op de overheidsfinanciën.

1. VERMINDERING VAN DE OVERHEIDSINVESTERINGEN

Ex ante in miljarden frank : -30 in t, -31,4 in t+1, 33 in t+2 en 34,7 in t+3, -36,4 in t+4.

Overheidsinvesteringen verminderd met 25,2 percent in volume het eerste jaar en met 20,4 percent in t+4 voor alle niveaus van de overheid (proportionele opsplitsing)

TABEL 1 Impact van een daling van de overheidsinvesteringen op de macro-economische resultaten
Verschillen in % t.o.v. de basisprojectie

	t	t+4
B.B.P.	-0,35	-0,22
Particulier verbruik	-0,03	-0,06
Overheidsverbruik	0	0
Overheidsinvesteringen	-25,2	-20,4
Bedrijfsinvesteringen	-0,43	-0,15
Uitvoer	0	0,02
Invoer	-0,21	-0,21
Prijzen van het particulier verbruik	-0,02	-0,08
Werkgelegenheid (verschillen in duizendtallen)	-7,1	-6,7
Werkloosheidsgraad (verschillen in graden)	0,16	0,15
Reëel beschikbaar inkomen	-0,12	-0,06
Uurproductiviteit (marktsector)	-0,17	-0,03
Reëel uurloon (bruto-marktsector)	0,04	0,05
Loonkost per eenheid product	0,16	-0,02
Buitenlands saldo		
miljarden	12,2	18,1
% van het B.B.P.	0,17	0,20

TABEL 2 **Impact van een daling van de overheidsinvesteringen op de sectorale activiteit**
Verschillen in % t.o.v. de basisprojectie

	t	t+4
Toegevoegde waarde aan marktprijzen in volume		
Verwerkende nijverheid	-0,23	-0,03
Intermediaire goederen	-0,12	-0,04
Uitrustingsgoederen	-0,63	-0,09
Verbruiksgoederen	-0,05	0,02
Bouwnijverheid	-2,40	-2,04
Vervoer en verkeer	-0,13	-0,06
Overige marktdiensten	-0,28	-0,15
Totaal van de marktsectoren	-0,42	-0,26

TABEL 3 **Impact van een daling van de overheidsinvesteringen op de overheidsfinanciën**
Verschillen in miljarden en in % van het BBP t.o.v. de basisprojectie

	t	t+1	t+2	t+4
Saldo van de lopende en kapitaalverrichtingen				
in miljarden	15,4	17	19,5	24,7
in % van het B.B.P.	0,17	0,19	0,21	0,24
In miljarden :				
Ontvangsten, waaronder :	-14,1	-14,8	-15,4	-17,8
Directe belastingen	-4,5	-4,4	-4,5	-5,0
Indirecte belastingen	-6,1	-6,4	-6,8	-7,7
Sociale zekerheidsbijdragen	-3,4	-3,8	-3,9	-4,8
Primaire uitgaven, waaronder :	-28,9	-30,4	-31,9	-35,9
Sociale zekerheidsprestaties	1,3	1,1	1,2	1,1
Consumptie en investeringen	-31,2	-31,5	-33,1	-37,0
Interesten van de overheidsschuld	-0,5	-1,4	-3,0	-6,6
Pro memorie : B.B.P. tegen lopende prijzen	-44,8	-33,7	-32,7	-32,5

2. VERMINDERING VAN DE BELASTINGVRIJE SOCIALE ZEKERHEIDSOVERDRACHTEN
(KINDERBIJSLAG)

Ex ante in miljarden frank : -30 in t, -31,4 in t+1, -33 in t+2 en -34,7 in t+3, -36,4 in t+4.

Daling van de kinderbijslag, (algemeen stelsel van werknemers) met 32,5% het eerste jaar.

TABEL 4 Impact van een daling van de belastingvrije sociale zekerheidsoverdrachten op de macro-economische resultaten
Verschillen in % t.o.v. de basisprojectie

	t	t+4
B.B.P.	-0,15	-0,13
Particulier verbruik	-0,31	-0,54
Overheidsverbruik	0	0
Overheidsinvesteringen	0	0
Bedrijfsinvesteringen	-0,26	-0,15
Uitvoer	0	0,02
Invoer	-0,14	-0,21
Prijzen van het particulier verbruik	-0,01	-0,10
Werkgelegenheid (verschillen in duizendtallen)	-3,2	-4,5
Werkloosheidsgraad (verschillen in graden)	0,07	0,10
Reëel beschikbaar inkomen	-0,54	-0,56
Uurproductiviteit (marktsector)	-0,06	0
Reëel uurloon (bruto-marktsector)	0,01	0,01
Loonkost per eenheidsproduct	0,06	0,09
Buitenlands saldo		
miljarden	7,9	17,6
% van het B.B.P.	0,10	0,19

TABEL 5 Impact van een daling van de belastingvrije sociale eenheidsoverdrachten op de sectorale activiteit
 Verschillen in % t.o.v. de basisprojectie

	t	t+4
Toegevoegde waarde aan marktprijzen in volume		
Verwerkende nijverheid	-0,12	-0,02
Intermediaire goederen	-0,04	-0,01
Uitrustingsgoederen	-0,31	-0,05
Verbruiksgoederen	-0,08	-0,01
Bouwnijverheid	-0,27	-0,22
Vervoer en verkeer	-0,12	-0,12
Overige marktdiensten	-0,22	-0,24
Totaal van de marktsectoren	-0,16	-0,15

TABEL 6 Impact van een daling van de belastingvrije sociale zekerheidsoverdrachten op de overheidsfinanciën
 Verschillen in miljarden en in % t.o.v. de basisprojectie

	t	t+1	t+2	t+4
Saldo van de lopende en kapitaalverrichtingen				
in miljarden	24,0	23,3	23,6	24,7
in % van het B.B.P.	0,28	0,26	0,25	0,24
In miljarden :				
Ontvangsten, waaronder :	-6,8	-9,4	-11,7	-15,4
Directe belastingen	-2,5	-3,6	-4,6	-6,0
Indirecte belastingen	-2,9	-3,8	-4,7	-5,8
Sociale zekerheidsbijdragen	-1,2	-1,8	-2,3	-3,4
Primaire uitgaven, waaronder :	-29,4	-31,0	-32,4	-36,6
Sociale zekerheidsprestaties	-29,4	-30,7	-32,2	-35,8
Consumptie en investeringen	0	-0,1	-0,2	-0,5
Interesten van de overheidsschuld	-1,3	-1,8	-2,6	-3,4
Pro memorie : B.B.P. tegen lopende prijzen	-13,7	-17,0	-20,7	-26,5

3. VERMINDERING VAN DE BELASTE SOCIALE ZEKERHEIDSOVERDRACHTEN (PENSIOENEN)

Ex ante in miljarden frank : -30 in t, -31,4 in t+1, -33 in t+2 en -34,7 in t+3, -36,4 in t+4

TABEL 7 Impact van een verlaging van de belaste sociale zekerheidsoverdrachten op de macro-economische resultaten
Verschillen in % t.o.v. de basisprojectie

	t	t+4
B.B.P.	-0,10	-0,08
Particulier verbruik	-0,20	-0,34
Overheidsverbruik	0	0
Overheidsinvesteringen	0	0
Bedrijfsinvesteringen	-0,17	-0,12
Uitvoer	0	0,01
Invoer	-0,09	-0,13
Prijzen van het particulier verbruik	0	-0,06
Werkgelegenheid (verschillen in duizendtallen)	-2,1	-2,9
Werkloosheidsgraad (verschillen in graden)	0,05	0,07
Reëel beschikbaar inkomen	-0,36	-0,35
Uurproductiviteit (marktsector)	-0,04	0
Reëel uurloon (bruto-marktsector)	0	0
Loonkost per eenheid product	0,04	-0,06
Buitenlands saldo		
miljarden	5,2	11,2
% van het B.B.P.	0,07	0,12

TABEL 8 Impact van een verlaging van de belaste sociale zekerheidsoverdrachten op de sectorale activiteit
 Verschillen in % t.o.v. de basisprojectie

	t	t+4
Toegevoegde waarde aan marktprijzen in volume		
Verwerkende nijverheid	-0,08	-0,01
Intermediaire goederen	-0,02	0
Uitrustingsgoederen	-0,21	-0,03
Verbruiksgoederen	-0,05	-0,01
Bouwnijverheid	-0,18	-0,14
Vervoer en verkeer	-0,08	-0,08
Overige marktdiensten	-0,15	-0,15
Totaal van de marktsectoren	-0,12	-0,09

TABEL 9 Impact van een verlaging van de belaste sociale zekerheidsoverdrachten op de overheidsfinanciën
 Verschillen in miljarden en in % t.o.v. de basisprojectie

	t	t+1	t+2	t+4
Saldo van de lopende en kapitaalverrichtingen				
in miljarden	16,7	15,3	15,1	15,0
in % van het B.B.P.	0,20	0,17	0,16	0,15
In miljarden :				
Ontvangsten, waaronder :	-14,8	-17,5	-20,1	-24,6
Directe belastingen	-11,1	-12,6	-14,2	-16,5
Indirecte belastingen	-1,9	-2,5	-3,0	-3,7
Sociale zekerheidsbijdragen	-1,5	-1,9	-2,2	-3,0
Primaire uitgaven, waaronder :	-29,6	-31,1	-32,7	-36,6
Sociale zekerheidsprestaties	-29,6	-31,0	-32,6	-36,0
Consumptie en investeringen	0	0	-0,1	-0,3
Interesten van de overheidsschuld	-1,9	-1,8	-2,4	-2,9
Pro memorie : B.B.P. tegen lopende prijzen	-9,1	-11,1	-13,3	-16,9

4. VERLAGING VAN DE WERKGELEGENHEID IN DE OPENBARE SECTOR

Ex ante in miljarden frank : -30 in t, -31,4 in t+1, -33 in t+2 in -34,7 in t+3, -36,4 in t+4.

Schrapping van 23 800 banen in t en 25 300 in t+4 alle overheidsniveaus (proportionele opsplitsing)

TABEL 10 Impact van een daling van de werkgelegenheid in de openbare sector op de macro-economische resultaten
Verschillen in % t.o.v. de basisprojectie

	t	t+4
B.B.P.	-0,51	-0,35
Particulier verbruik	-0,35	-0,24
Overheidsverbruik	-2,3	-2,5
Overheidsinvesteringen	0	0
Bedrijfsinvesteringen	-0,28	0,02
Uitvoer	0	0,04
Invoer	-0,16	-0,09
Prijzen van het particulier verbruik	0	-0,07
Werkgelegenheid (verschillen in duizendtallen)	-27,2	-26,3
Werkloosheidsgraad (verschillen in graden)	0,62	0,60
Reëel beschikbaar inkomen	-0,28	-0,22
Uurproductiviteit (marktsector)	-0,07	0,02
Reëel uurloon (bruto-marktsector)	0	-0,10
Loonkost per eenheid product	0,07	-0,20
Buitenlands saldo		
miljarden	8,3	7,2
% van het B.B.P.	0,13	0,10

TABEL 11 **Impact van een daling van de werkgelegenheid in de openbare sector op de sectorale activiteit**
Verschillen in % t.o.v. de basisprojectie

	t	t+4
Toegevoegde waarde aan marktprijzen in volume		
Verwerkende nijverheid	-0,15	0,05
Intermediaire goederen	-0,04	0,03
Uitrustingsgoederen	-0,37	0,06
Verbruiksgoederen	-0,10	0,06
Bouwnijverheid	-0,22	-0,04
Vervoer en verkeer	-0,14	-0,05
Overige marktdiensten	-0,23	-0,04
Totaal van de marktsectoren	-0,19	-0,01

TABEL 12 **Impact van een daling van de werkgelegenheid in de openbare sector op de overheidsfinanciën**
Verschillen in miljarden en in % t.o.v. de basisprojectie

	t	t+1	t+2	t+4
Saldo van de lopende en kapitaalverrichtingen				
in miljarden	4,4	5,5	5,8	6,1
in % van het B.B.P.	0,04	0,05	0,05	0,05
In miljarden :				
Ontvangsten, waaronder :	-18,2	-18,4	-19,7	-23,2
Directe belastingen	-10,8	-11,1	-12,0	-13,6
Indirecte belastingen	-3,3	-2,8	-2,6	-2,8
Sociale zekerheidsbijdragen	-3,8	-4,3	-4,9	-6,5
Primaire uitgaven, waaronder :	-22,9	-24,3	-25,9	-29,4
Sociale zekerheidsprestaties	5,6	5,5	5,4	5,4
Consumptie en investeringen	-28,4	-29,7	-31,4	-34,7
Interesten van de overheidsschuld	0	0,5	0,5	0,3
Pro memorie : B.B.P. tegen lopende prijzen	-42,8	-40,2	-41,9	-47,8

5. VERLAGING VAN DE LONEN VAN HET OVERHEIDSPERSONEEL

Ex ante in miljarden frank : -30 in t, -31,4 in t+1, -33 in t+2 en -34,7 in t+3, -36,4 in t+4.

Index van de sociale programmatie verminderd met 4 percent in t - alle overheidsniveaus (proportionele opsplitsing)

TABEL 13 Impact van een daling van de lonen in de openbare sector op de macro-economische resultaten

Verschillen in % t.o.v. de basisprojectie

	t	t+4
B.B.P.	-0,21	-0,19
Particulier verbruik	-0,19	-0,31
Overheidsverbruik	-0,81	-0,83
Overheidsinvesteringen	0	0
Bedrijfsinvesteringen	-0,16	-0,08
Uitvoer	0	0,02
Invoer	-0,09	-0,12
Prijzen van het particulier verbruik	0	-0,06
Werkgelegenheid (verschillen in duizendtallen)	-2,0	-2,6
Werkloosheidsgraad (verschillen in graden)	0,04	0,06
Reëel beschikbaar inkomen	-0,33	-0,32
Uurproductiviteit (marktsector)	-0,04	0
Reëel uurloon (bruto-marktsector)	0	0
Loonkost per eenheid product	0,04	-0,06
Buitenlands saldo		
miljarden	4,3	9,7
% van het B.B.P.	0,08	0,12

TABEL 14 Impact van een daling van de lonen in de openbare sector op de sectorale activiteit
 Verschillen in % t.o.v. de basisprojectie

	t	t+4
Toegevoegde waarde aan marktprijzen in volume		
Verwerkende nijverheid	-0,07	-0,01
Intermediaire goederen	-0,02	0
Uitrustingsgoederen	-0,19	-0,03
Verbruiksgoederen	-0,05	-0,01
Bouwnijverheid	-0,16	-0,13
Vervoer en verkeer	-0,07	-0,07
Overige marktdiensten	-0,13	-0,14
Totaal van de marktsectoren	-0,11	-0,08

TABEL 15 Impact van een daling van de lonen in de openbare sector op de overheidsfinanciën
 Verschillen in miljarden en in % t.o.v. de basisprojectie

	t	t+1	t+2	t+4
Saldo van de lopende en kapitaalverrichtingen				
in miljarden	13,1	12,0	11,7	12,6
in % van het B.B.P.	0,14	0,12	0,12	0,12
In miljarden :				
Ontvangsten, waaronder :	-16,3	-18,6	-21,2	-25,0
Directe belastingen	-9,7	-11,0	-12,4	-14,4
Indirecte belastingen	-1,8	-2,3	-2,7	-3,4
Sociale zekerheidsbijdragen	-4,6	-5,1	-5,8	-6,8
Primaire uitgaven, waaronder :	-29,4	-30,6	-32,4	-34,0
Sociale zekerheidsprestaties	-0,1	-0,2	-0,2	-0,5
Consumptie en investeringen	-29,2	-30,4	-32,1	-35,4
Interesten van de overheidsschuld	0	0	-0,5	-1,4
Pro memorie : B.B.P. tegen lopende prijzen	-37,5	-40,5	-44,1	-50,7

6. VERLAGING VAN DE AANKOOP VAN GOEDEREN EN DIENSTEN DOOR DE OVERHEID

Ex ante in miljarden frank : -30 in t, -31,4 in t+1, -33 in t+2 en -34,7 in t+3, -36,4 in t+4.

Vermindering van het volume van de aankoop van goederen en diensten met 14,9 percent in t en met 16,4 percent in t+4.

TABEL 16 Impact van een daling van de aankoop van goederen en diensten door de overheid op de macro-economische resultaten
Verschillen in % t.o.v. de basisprojectie

	t	t+4
B.B.P.	-0,29	-0,17
Particulier verbruik	-0,03	-0,03
Overheidsverbruik	-2,57	-2,79
Overheidsinvesteringen	0	0
Bedrijfsinvesteringen	-0,45	-0,10
Uitvoer	0	0,03
Invoer	-0,20	-0,22
Prijzen van het particulier verbruik	-0,02	-0,10
Werkgelegenheid (verschillen in duizendtallen)	-6,2	-5,5
Werkloosheidsgraad (verschillen in graden)	0,14	0,12
Reëel beschikbaar inkomen	-0,09	-0,03
Uurproductiviteit (marktsector)	-0,14	-0,01
Reëel uurloon (bruto-marktsector)	0,02	0,03
Loonkost per eenheid product	0,13	-0,07
Buitenlands saldo		
miljarden	11,8	18,0
% van het B.B.P.	0,16	0,21

TABEL 17 Impact van een daling van de aankoop van goederen en diensten door de overheid op de sectorale activiteit
 Verschillen in % t.o.v. de basisprojectie

	t	t+4
Toegevoegde waarde aan marktprijzen in volume		
Verwerkende nijverheid	-0,23	-0,04
Intermediaire goederen	-0,08	-0,02
Uitrustingsgoederen	-0,71	-0,15
Verbruiksgoederen	-0,06	0,02
Bouwnijverheid	-1,20	-0,90
Vervoer en verkeer	-0,32	-0,21
Overige marktdiensten	-0,32	-0,17
Totaal van de marktsectoren	-0,36	-0,20

TABEL 18 Impact van een daling van de aankoop van goederen en diensten door de overheid op de overheidsfinanciën
 Verschillen in miljarden en in % van het BBP t.o.v. de basisprojectie

	t	t+1	t+2	t+4
Saldo van de lopende en kapitaalverrichtingen				
in miljarden	15,8	19,5	22,3	28,6
in % van het B.B.P.	0,18	0,22	0,24	0,28
In miljarden :				
Ontvangsten, waaronder :	-12,9	-13,6	-14,2	-15,9
Directe belastingen	-3,7	-3,6	-3,6	-3,7
Indirecte belastingen	-6,2	-6,6	-7,0	-7,8
Sociale zekerheidsbijdragen	-2,8	-3,3	-3,4	-4,1
Primaire uitgaven, waaronder :	-28,6	-30,5	-32,3	-36,3
Sociale zekerheidsprestaties	1,1	0,9	0,8	0,4
Consumptie en investeringen	-30,0	-31,5	-33,0	-36,7
Interesten van de overheidsschuld	0	-2,6	-4,1	-8,1
Pro memorie : B.B.P. tegen lopende prijzen	-27,6	-25,1	-25,1	-28,1

7. VERLAGING VAN DE SUBSIDIES AAN PARTICULIERE OF OVERHEIDSBEDRIJVEN

Ex ante in miljarden frank : -30 in t, -31,4 in t+1, -33 in t+2 en -34,7 in t+3, -36,4 in t+4.

Verlaging van de subsidies met 13,2 percent in t en met 14,5 percent in t+4. Sectoriële opsplitsing volgens het respectief belang van de sectoren in de totale subsidies aan bedrijven.

TABEL 19 Impact van een daling van de subsidies op de macro-economische resultaten
Verschillen in % t.o.v. de basisprojectie

	t	t+4
B.B.P.	-0,13	-0,22
Particulier verbruik	-0,12	-0,26
Overheidsverbruik	-0,02	-0,04
Overheidsinvesteringen	0	0
Bedrijfsinvesteringen	-0,47	-1,06
Uitvoer	-0,03	-0,13
Invoer	-0,07	-0,23
Prijzen van het particulier verbruik	0,23	0,30
Werkgelegenheid (verschillen in duizendtallen)	-2,8	-7,0
Werkloosheidsgraad (verschillen in graden)	0,06	0,16
Reëel beschikbaar inkomen	-0,26	-0,21
Uurproductiviteit (marktsector)	-0,06	-0,02
Reëel uurloon (bruto-marktsector)	-0,04	-0,02
Loonkost per eenheid product	0,25	0,29
Buitenlands saldo		
miljarden	6,7	17,5
% van het B.B.P.	0,07	0,16

TABEL 20 Impact van een daling van de subsidies op de sectorale activiteit
 Verschillen in % t.o.v. de basisprojectie

	t	t+4
Toegevoegde waarde aan marktprijzen in volume		
Verwerkende nijverheid	-0,19	-0,31
Intermediaire goederen	-0,06	-0,13
Uitrustingsgoederen	-0,30	-0,43
Verbruiksgoederen	-0,23	-0,39
Bouwnijverheid	-0,31	-0,58
Vervoer en verkeer	-0,08	-0,06
Overige marktdiensten	-0,14	-0,20
Totaal van de marktsectoren	-0,16	-0,26

TABEL 21 Impact van een daling van de subsidies op de overheidsfinanciën
 Verschillen in miljarden en in % van het BBP t.o.v. de basisprojectie

	t	t+1	t+2	t+4
Saldo van de lopende en kapitaalverrichtingen				
in miljarden	24,5	17,2	13,9	11,7
in % van het B.B.P.	0,30	0,20	0,16	0,12
In miljarden :				
Ontvangsten, waaronder :	0,4	0,1	1,1	-1,4
Directe belastingen	-1,8	-2,5	-2,4	-3,8
Indirecte belastingen	0,4	0,1	0,2	0
Sociale zekerheidsbijdragen	1,6	2,1	2,8	2,1
Primaire uitgaven, waaronder :	-25,0	-20,7	-17,2	-19,1
Sociale zekerheidsprestaties	2,9	6,7	9,8	10,9
Consumptie en investeringen	2,0	4,3	5,8	6,7
Interesten van de overheidsschuld	0,6	3,2	3,8	5,3
Pro memorie : B.B.P. tegen lopende prijzen	9,8	12,7	16,5	17,1

8. VERHOOGING VAN DE VENNOOTSCHAPSBELASTING

Ex ante in miljarden frank : 30 in t, 31,4 in t+1, 33 in t+2, 34,7 in t+3 en 36,4 in t+4.

Verhoging van de opbrengst van de vennootschapsbelasting met ongeveer 11%.

TABEL 22 Impact van een verhoging van de vennootschapsbelasting op de macro-economische resultaten

Verschillen in % t.o.v. de basisprojectie

	t	t+4
B.B.P.	-0,03	-0,12
Particulier verbruik	-0,01	-0,25
Overheidsverbruik	0	0
Overheidsinvesteringen	0	0
Bedrijfsinvesteringen	-0,17	-0,60
Uitvoer	0	-0,01
Invoer	-0,02	-0,14
Prijzen van het particulier verbruik	0,01	-0,02
Werkgelegenheid (verschillen in duizendtallen)	-0,5	-3,3
Werkloosheidsgraad (verschillen in graden)	0,01	0,08
Reëel beschikbaar inkomen	-0,20	-0,29
Uurproductiviteit (marktsector)	-0,02	-0,03
Reëel uurloon (bruto-marktsector)	0	-0,02
Loonkost per eenheid product	0,02	-0,02
Buitenlands saldo		
miljarden	1,5	11,4
% van het B.B.P.	0,02	0,12

TABEL 23 Impact van een verhoging van de vennootschapsbelasting op de sectorale activiteit
Verschillen in % t.o.v. de basisprojectie

	t	t+4
Toegevoegde waarde aan marktprijzen in volume		
Verwerkende nijverheid	-0,04	-0,08
Intermediaire goederen	-0,01	-0,03
Uitrustingsgoederen	-0,09	-0,19
Verbruiksgoederen	-0,03	-0,05
Bouwnijverheid	-0,12	-0,39
Vervoer en verkeer	0,01	-0,02
Overige marktdiensten	-0,03	-0,17
Totaal van de marktsectoren	-0,03	-0,14

TABEL 24 Impact van een verhoging van de vennootschapsbelasting op de overheidsfinanciën
Verschillen in miljarden en in % van het BBP t.o.v. de basisprojectie

	t	t+1	t+2	t+4
Saldo van de lopende en kapitaalverrichtingen				
in miljarden	29,3	31,2	32,9	38,5
in % van het B.B.P.	0,35	0,36	0,36	0,38
In miljarden :				
Ontvangsten, waaronder :	30,3	28,5	28,1	28,5
Directe belastingen	30,5	30,4	31,2	33,5
Indirecte belastingen	0	-0,9	-1,6	-2,6
Sociale zekerheidsbijdragen	-0,2	-0,9	-1,4	-2,4
Primaire uitgaven, waaronder :	0,1	0,4	0,5	0,3
Sociale zekerheidsprestaties	0,1	0,4	0,5	0,5
Consumptie en investeringen	0	0	0	-0,1
Interesten van de overheidsschuld	0,9	-3,0	-5,2	-10,3
Pro memorie : B.B.P. tegen lopende prijzen	-0,6	-5,8	-9,0	-14,2

9. VERHOGING VAN DE PERSONENBELASTING

Ex ante in miljarden frank : 30 in t, 31,4 in t+1, 33 in t+2, 34,7 in t+3 en 36,4 in t+4.

Stijging van de ontvangsten van de Federale Overheid : impliciet percentage van de personenbelasting zodanig verhoogd dat de opcentiemen op de bijkomende crisisbelasting grosso modo verdubbelen.

TABEL 25 Impact van een verhoging van de personenbelasting op de macro-economische resultaten
Verschillen in % t.o.v. de basisprojectie

	t	t+4
B.B.P.	-0,15	-0,14
Particulier verbruik	-0,31	-0,57
Overheidsverbruik	0	0
Overheidsinvesteringen	0	0
Bedrijfsinvesteringen	-0,26	-0,16
Uitvoer	0	0,02
Invoer	-0,14	-0,22
Prijzen van het particulier verbruik	-0,01	-0,10
Werkgelegenheid (verschillen in duizendtallen)	-3,2	-4,8
Werkloosheidsgraad (verschillen in graden)	0,07	0,11
Reëel beschikbaar inkomen	-0,54	-0,60
Uurproductiviteit (marktsector)	-0,07	0
Reëel uurloon (bruto-marktsector)	0	0
Loonkost per eenheid product	0,06	-0,10
Buitenlands saldo		
miljarden	7,9	18,6
% van het B.B.P.	0,10	0,20

TABEL 26 **Impact van een verhoging van de personenbelasting op de sectorale activiteit**
Verschillen in % t.o.v. de basisprojectie

	t	t+4
Toegevoegde waarde aan marktprijzen in volume		
Verwerkende nijverheid	-0,12	-0,03
Intermediaire goederen	-0,04	-0,01
Uitrustingsgoederen	-0,31	-0,06
Verbruiksgoederen	-0,08	-0,02
Bouwnijverheid	-0,27	-0,24
Vervoer en verkeer	-0,12	-0,13
Overige marktdiensten	-0,22	-0,26
Totaal van de marktsectoren	-0,18	-0,16

TABEL 27 **Impact van een verhoging van de personenbelasting op de overheidsfinanciën**
Verschillen in miljarden en in % van ht BBP t.o.v. de basisprojectie

	t	t+1	t+2	t+4
Saldo van de lopende en kapitaalverrichtingen				
in miljarden	22,2	24,9	27,2	32,3
in % van het B.B.P.	0,26	0,28	0,29	0,32
In miljarden :				
Ontvangsten, waaronder :	23,3	22,7	22,8	22,3
Directe belastingen	27,4	28,6	30,3	32,4
Indirecte belastingen	-2,9	-3,9	-4,9	-6,2
Sociale zekerheidsbijdragen	-1,2	-1,9	-2,4	-3,6
Primaire uitgaven, waaronder :	0,6	0,4	0,4	-0,3
Sociale zekerheidsprestaties	0,6	0,7	0,7	0,3
Consumptie en investeringen	0	-0,3	-0,3	-0,6
Interesten van de overheidsschuld	0,5	-2,8	-4,8	-9,5
Pro memorie : B.B.P. tegen lopende prijzen	-13,7	-17,4	-21,7	-28,1

10. BTW-VERHOGING

Ex ante in miljarden frank : 30 in t, 31,4 in t+1, 33 in t+2, 34,7 in t+3 en 36,4 in t+4.

Verhoging van het normale BTW-tarief met 1,4 punt vanaf het jaar t.

TABEL 28 Impact van een BTW-verhoging op de macro-economische resultaten
Verschillen in % t.o.v. de basisprojectie

	t	t+4
B.B.P.	-0,15	-0,19
Particulier verbruik	-0,22	-0,38
Overheidsverbruik	-0,04	-0,06
Overheidsinvesteringen	0	-0,12
Bedrijfsinvesteringen	-0,35	-0,38
Uitvoer	-0,02	-0,08
Invoer	-0,11	-0,22
Prijzen van het particulier verbruik	0,44	0,60
Werkgelegenheid (verschillen in duizendtallen)	-4,1	-9,5
Werkloosheidsgraad (verschillen in graden)	0,09	0,22
Reëel beschikbaar inkomen	-0,36	-0,30
Uurproductiviteit (marktsector)	-0,04	0,10
Reëel uurloon (bruto-marktsector)	-0,12	0
Loonkost per eenheid product	0,36	0,49
Buitenlands saldo		
miljarden	4,8	13,7
% van het B.B.P.	0,04	0,12

TABEL 29 **Impact van een BTW-verhoging op de sectorale activiteit**
Verschillen in % t.o.v. de basisprojectie

	t	t+4
Toegevoegde waarde aan marktprijzen in volume		
Verwerkende nijverheid	-0,15	-0,17
Intermediaire goederen	-0,04	-0,07
Uitrustingsgoederen	-0,32	-0,28
Verbruiksgoederen	-0,12	-0,18
Bouwnijverheid	-0,27	-0,47
Vervoer en verkeer	-0,08	-0,11
Overige marktdiensten	-0,20	-0,22
Totaal van de marktsectoren	-0,18	-0,22

TABEL 30 **Impact van een BTW-verhoging op de overheidsfinanciën**
Verschillen in miljarden en in % van het BBP t.o.v. de basisprojectie

	t	t+1	t+2	t+4
Saldo van de lopende en kapitaalverrichtingen				
in miljarden	19	9,8	15,5	15,9
in % van het B.B.P.	0,24	0,13	0,18	0,16
In miljarden :				
Ontvangsten, waaronder :	32,7	39,4	38,0	42,6
Directe belastingen	0,4	2,2	0	0
Indirecte belastingen	28,6	30,7	31,9	35,6
Sociale zekerheidsbijdragen	3,2	6,0	5,4	6,2
Primaire uitgaven, waaronder :	11,7	26,6	20,9	28,4
Sociale zekerheidsprestaties	5,6	14,7	11,4	15,7
Consumptie en investeringen	5,7	11,1	8,7	11,1
Interesten van de overheidsschuld	2,2	3,1	1,5	-1,7
Pro memorie : B.B.P. tegen lopende prijzen	22,0	33,5	30,7	38,6

11. VERHOOGING VAN DE ACCIJNZEN OP BRANDSTOFFEN

Ex ante in miljarden frank : 30 in t, 31,4 in t+1, 33 in t+2, 34,7 in t+3 en 36,4 in t+4.

Verhoging van de accijnzen met 3,1 frank in t tot 3,4 frank in t+4.

TABEL 31 Impact van een verhoging van de accijnzen op de macro-economische resultaten
Verschillen in % t.o.v. de basisprojectie

	t	t+4
B.B.P.	-0,11	-0,09
Particulier verbruik	-0,22	-0,34
Overheidsverbruik	-0,02	-0,01
Overheidsinvesteringen	0	0
Bedrijfsinvesteringen	-0,32	-0,33
Uitvoer	-0,02	-0,06
Invoer	-0,15	-0,21
Prijzen van het particulier verbruik	0,28	0,20
Werkgelegenheid (verschillen in duizendtallen)	-2,3	-3,3
Werkloosheidsgraad (verschillen in graden)	0,05	0,07
Reëel beschikbaar inkomen	-0,37	-0,33
Uurproductiviteit (marktsector)	-0,05	0,01
Reëel uurloon (bruto-marktsector)	-0,27	-0,27
Loonkost per eenheid product	0,06	-0,07
Buitenlands saldo		
miljarden	6,8	12,1
% van het B.B.P.	0,08	0,12

TABEL 32 Impact van een verhoging van de accijnzen op de sectorale activiteit
 Verschillen in % t.o.v. de basisprojectie

	t	t+4
Toegevoegde waarde aan marktprijzen in volume		
Verwerkende nijverheid	-0,13	-0,05
Intermediaire goederen	-0,04	-0,03
Uitrustingsgoederen	-0,36	-0,16
Verbruiksgoederen	-0,07	0,01
Bouwnijverheid	-0,26	-0,19
Vervoer en verkeer	-0,12	-0,19
Overige marktdiensten	-0,14	-0,11
Totaal van de marktsectoren	-0,13	-0,10

TABEL 33 Impact van een verhoging van de accijnzen op de overheidsfinanciën
 Verschillen in miljarden en in % van het BBP t.o.v. de basisprojectie

	t	t+1	t+2	t+4
Saldo van de lopende en kapitaalverrichtingen				
in miljarden	18,6	16,7	18,3	21,6
in % van het B.B.P.	0,23	0,19	0,20	0,22
In miljarden :				
Ontvangsten, waaronder :	21,5	20,0	19,1	18,3
Directe belastingen	-3,0	-4,5	-5,7	-7,3
Indirecte belastingen	24,9	25,3	26,1	28,1
Sociale zekerheidsbijdragen	-0,6	-1,0	-1,4	-2,6
Primaire uitgaven, waaronder :	1,6	2,5	2,3	1,8
Sociale zekerheidsprestaties	0,8	1,7	1,7	1,5
Consumptie en investeringen	0,8	0,8	0,6	0,3
Interesten van de overheidsschuld	1,4	0,9	-1,5	-5,3
Pro memorie : B.B.P. tegen lopende prijzen	5,3	3,7	1,6	-0,6

12. VERHOGING VAN DE ROERENDE VOORHEFFING

Ex ante in miljarden frank : 30 in t, 31,4 in t+1, 33 in t+2, 34,7 in t+3 en 36,4 in t+4.

Verhoging van de opbrengst van de roerende voorheffing op interesten met ongeveer 50 %.

TABEL 34 Impact van een verhoging van de roerende voorheffing op de macro-economische resultaten
Verschillen in % t.o.v. de basisprojectie

	t	t+4
B.B.P.	-0,15	-0,13
Particulier verbruik	-0,31	-0,55
Overheidsverbruik	0	0
Overheidsinvesteringen	0	0
Bedrijfsinvesteringen	-0,28	-0,19
Uitvoer	0	0,02
Invoer	-0,14	-0,22
Prijzen van het particulier verbruik	0	-0,10
Werkgelegenheid (verschillen in duizendtallen)	-3,2	-4,7
Werkloosheidsgraad (verschillen in graden)	0,07	0,11
Reëel beschikbaar inkomen	-0,56	-0,57
Uurproductiviteit (marktsector)	-0,07	0
Reëel uurloon (bruto-marktsector)	0	0
Loonkost per eenheid product	0,07	-0,10
Buitenlands saldo		
miljarden	8,0	18,2
% van het B.B.P.	0,11	0,20

TABEL 35 Impact van een verhoging van de roerende voorheffing op de sectorale activiteit
 Verschillen in % t.o.v. de basisprojectie

	t	t+4
Toegevoegde waarde aan marktprijzen in volume		
Verwerkende nijverheid	-0,13	-0,03
Intermediaire goederen	-0,04	-0,01
Uitrustingsgoederen	-0,32	-0,06
Verbruiksgoederen	-0,08	-0,02
Bouwnijverheid	-0,28	-0,25
Vervoer en verkeer	-0,12	-0,12
Overige marktdiensten	-0,22	-0,25
Totaal van de marktsectoren	-0,18	-0,15

TABEL 36 Impact van de verhoging van de roerende voorheffing op de overheidsfinanciën
 Verschillen in miljarden en in % van het BBP t.o.v. de basisprojectie

	t	t+1	t+2	t+4
Saldo van de lopende en kapitaalverrichtingen				
in miljarden	25,5	27,2	28,1	32,5
in % van het B.B.P.	0,30	0,31	0,30	0,32
In miljarden :				
Ontvangsten, waaronder :	26,8	24,3	22,9	21,6
Directe belastingen	30,9	30,2	30,2	31,4
Indirecte belastingen	-2,9	-3,9	-4,8	-5,9
Sociale zekerheidsbijdragen	-1,2	-1,9	-2,4	-3,5
Primaire uitgaven, waaronder :	0,6	0,6	0,4	-0,5
Sociale zekerheidsprestaties	0,6	0,7	0,8	0,6
Consumptie en investeringen	0	-0,1	-0,1	-0,3
Interesten van de overheidsschuld	0,7	-3,5	-5,6	-10,4
Pro memorie : B.B.P. tegen lopende prijzen	-13,7	-17,4	-21,3	-27,2

13. VERHOOGING VAN DE PERSOONLIJKE SOCIALE ZEKERHEIDSBIJDRAGEN

Ex ante in miljarden frank : 30 in t, 31,4 in t+1, 33 in t+2, 34,7 in t+3 en 36,4 in t+4.

TABEL 37 Impact van een verhoging van de persoonlijke sociale zekerheidsbijdragen op de macro-economische resultaten
Verschillen in % t.o.v. de basisprojectie

	t	t+4
B.B.P.	-0,10	-0,08
Particulier verbruik	-0,21	-0,35
Overheidsverbruik	0	0
Overheidsinvesteringen	0	0
Bedrijfsinvesteringen	-0,18	-0,09
Uitvoer	0	0,01
Invoer	-0,10	-0,14
Prijzen van het particulier verbruik	0	-0,07
Werkgelegenheid (verschillen in duizendtallen)	-2,2	-3,0
Werkloosheidsgraad (verschillen in graden)	0,05	0,07
Reëel beschikbaar inkomen	-0,37	-0,36
Uurproductiviteit (marktsector)	-0,04	0
Reëel uurloon (bruto-marktsector)	0	0
Loonkost per eenheid product	0,04	-0,06
Buitenlands saldo		
miljarden	5,3	11,5
% van het B.B.P.	0,07	0,12

TABEL 38 Impact van een verhoging van de persoonlijke sociale zekerheidsbijdragen op de sectorale activiteit
 Verschillen in % t.o.v. de basisprojectie

	t	t+4
Toegevoegde waarde aan marktprijzen in volume		
Verwerkende nijverheid	-0,08	-0,01
Intermediaire goederen	-0,02	0
Uitrustingsgoederen	-0,21	-0,03
Verbruiksgoederen	-0,05	-0,01
Bouwnijverheid	-0,18	-0,14
Vervoer en verkeer	-0,08	-0,08
Overige marktdiensten	-0,15	-0,16
Totaal van de marktsectoren	-0,12	-0,09

TABEL 39 Impact van een verhoging van de persoonlijke sociale zekerheidsbijdragen op de overheidsfinanciën
 Verschillen in miljarden en in % van het BBP t.o.v. de basisprojectie

	t	t+1	t+2	t+4
Saldo van de lopende en kapitaalverrichtingen				
in miljarden	17,1	15,8	15,6	15,7
in % van het B.B.P.	0,20	0,18	0,17	0,15
In miljarden :				
Ontvangsten, waaronder :	15,4	14,1	13,0	11,6
Directe belastingen	-11,4	-12,9	-14,6	-16,9
Indirecte belastingen	-2,0	-2,6	-3,1	-3,8
Sociale zekerheidsbijdragen	29,2	30,2	31,5	34,1
Primaire uitgaven, waaronder :	0,4	0,4	0,3	0
Sociale zekerheidsprestaties	0,4	0,4	0,5	0,2
Consumptie en investeringen	0	0	-0,1	-0,3
Interesten van de overheidsschuld	-2,3	-2,1	-2,8	-3,8
Pro memorie : B.B.P. tegen lopende prijzen	-9,3	-11,4	-13,6	-17,3

14. VERHOOGING VAN DE WERKGEVERS BIJDAGEN

Ex ante in miljarden frank : 30 in t, 31,4 in t+1, 33 in t+2, 34,7 in t+3 en 36,4 in t+4.

Uniforme verhoging van de bijdragevoet.

TABEL 40 Impact van een verhoging van de werkgeversbijdragen op de macro-economische resultaten

Verschillen in % t.o.v. de basisprojectie

	t	t+4
B.B.P.	-0,14	-0,18
Particulier verbruik	-0,08	-0,20
Overheidsverbruik	-0,01	-0,01
Overheidsinvesteringen	0	-0,02
Bedrijfsinvesteringen	-0,25	-0,28
Uitvoer	-0,05	-0,15
Invoer	-0,03	-0,15
Prijzen van het particulier verbruik	0,14	0,12
Werkgelegenheid (verschillen in duizendtallen)	-6,3	-12,2
Werkloosheidsgraad (verschillen in graden)	0,14	0,28
Reëel beschikbaar inkomen	-0,20	-0,19
Uurproductiviteit (marktsector)	0,05	0,19
Reëel uurloon (bruto-marktsector)	-0,02	0,04
Loonkost per eenheid product	0,99	0,88
Buitenlands saldo		
miljarden	5,9	11,4
% van het B.B.P.	0,07	0,11

TABEL 41 Impact van een verhoging van de werkgeversbijdragen op de sectorale activiteit
 Verschillen in % t.o.v. de basisprojectie

	t	t+4
Toegevoegde waarde aan marktprijzen in volume		
Verwerkende nijverheid	-0,18	-0,24
Intermediaire goederen	-0,06	-0,12
Uitrustingsgoederen	-0,30	-0,35
Verbruiksgoederen	-0,22	-0,27
Bouwnijverheid	-0,18	-0,26
Vervoer en verkeer	-0,10	-0,15
Overige marktdiensten	-0,18	-0,23
Totaal van de marktsectoren	-0,17	-0,22

TABEL 42 Impact van een verhoging van de werkgeversbijdragen op de overheidsfinanciën
 Verschillen in miljarden en in % van het BBP t.o.v. de basisprojectie

	t	t+1	t+2	t+4
Saldo van de lopende en kapitaalverrichtingen				
in miljarden	22,4	19,2	17,2	19,5
in % van het B.B.P.	0,27	0,22	0,19	0,20
In miljarden :				
Ontvangsten, waaronder :	27,5	26,4	28,4	26,5
Directe belastingen	-2,9	-4,4	-4,3	-6,7
Indirecte belastingen	0,5	0,1	0,1	-0,5
Sociale zekerheidsbijdragen	29,6	30,5	32,3	33,5
Primaire uitgaven, waaronder :	5,7	7,2	11,9	8,4
Sociale zekerheidsprestaties	3,5	4,6	7,5	5,6
Consumptie en investeringen	2,0	2,3	4,0	2,5
Interesten van de overheidsschuld	-0,6	0,1	-0,7	-1,3
Pro memorie : B.B.P. tegen lopende prijzen	9,6	8,9	12,3	9,1

15. INVOERING VAN EEN ALGEMENE SOCIALE BIJDRAGE

Ex ante in miljarden frank : 30 in t, 31,4 in t+1, 33 in t+2, 34,7 in t+3 en 36,4 in t+4.

TABEL 43 Impact van de invoering van een ASB op de macro-economische resultaten
Verschillen in % t.o.v. de basisprojectie

	t	t+4
B.B.P.	-0,13	-0,13
Particulier verbruik	-0,27	-0,51
Overheidsverbruik	0	0
Overheidsinvesteringen	0	0
Bedrijfsinvesteringen	-0,25	-0,21
Uitvoer	0	0,01
Invoer	-0,12	-0,20
Prijzen van het particulier verbruik	0	-0,09
Werkgelegenheid (verschillen in duizendtallen)	-2,9	-4,5
Werkloosheidsgraad (verschillen in graden)	0,07	0,10
Reëel beschikbaar inkomen	-0,50	-0,53
Uurproductiviteit (marktsector)	-0,06	0
Reëel uurloon (bruto-marktsector)	0	0
Loonkost per eenheid product	0,06	-0,08
Buitenlands saldo		
miljarden	7,1	17,0
% van het B.B.P.	0,09	0,18

TABEL 44 Impact van een invoering van een ASB op de Sectorale activiteit
Verschillen in % t.o.v. de basisprojectie

	t	t+4
Toegevoegde waarde aan marktprijzen in volume		
Verwerkende nijverheid	-0,11	-0,03
Intermediaire goederen	-0,03	-0,01
Uitrustingsgoederen	-0,28	-0,07
Verbruiksgoederen	-0,07	-0,02
Bouwnijverheid	-0,25	-0,24
Vervoer en verkeer	-0,10	-0,11
Overige marktdiensten	-0,20	-0,23
Totaal van de marktsectoren	-0,16	-0,15

TABEL 45 Impact van de invoering van een ASB op de overheidsfinanciën
Verschillen in miljarden en in % van het BBP t.o.v. de basisprojectie

	t	t+1	t+2	t+4
Saldo van de lopende en kapitaalverrichtingen				
in miljarden	25,0	24,0	24,2	25,1
in % van het B.B.P.	0,30	0,27	0,26	0,25
In miljarden :				
Ontvangsten, waaronder :	24,3	22,8	22,0	21,5
Directe belastingen	-2,0	-3,4	-4,4	-6,0
Indirecte belastingen	-2,5	-3,5	-4,3	-5,4
Sociale zekerheidsbijdragen	29,0	29,7	30,8	33,1
Primaire uitgaven, waaronder :	0,6	0,6	0,6	-0,3
Sociale zekerheidsprestaties	0,6	0,6	0,6	0,3
Consumptie en investeringen	0	0	0	-0,4
Interesten van de overheidsschuld	-1,3	-1,8	-2,6	-3,4
Pro memorie : B.B.P. tegen lopende prijzen	-12,0	-15,5	-19,2	-24,9

4

Samenvatting van de resultaten

De maatregelen die een rechtstreekse impact hebben op een van de componenten van het BBP (overheidsinvesteringen of overheidsconsumptie) leiden vanaf het eerste jaar tot een duidelijke verzwakking van de activiteit, vooral in het geval van een dalend overheidsverbruik via de werkgelegenheid in de openbare sector en iets minder wanneer het gaat om een daling van de lonen van het overheidspersoneel dit als gevolg van de conventies van de nationale boekhouding. Dergelijke maatregelen veroorzaken tevens een lichte daling van de prijs van het particulier verbruik.

In het geval van maatregelen die, zonder als dusdanig een rechtstreekse impact te hebben op een van de componenten van het BBP, het beschikbaar gezinsinkomen treffen (sociale uitkeringen, roerende voorheffing of directe fiscale en parafiscale heffingen) wordt de inflatie eveneens ietwat naar beneden toe herzien. Bovendien brengt dit soort maatregel een minder grote daling van het BBP mee, ondanks een sterkere achteruitgang van het particulier verbruik.

De vergelijking van de verschillende oefeningen toont aan dat enkel de maatregelen die rechtstreeks een prijsschommeling veroorzaken via de indirecte belastingen op het verbruik (BTW, accijnzen op brandstoffen) of op de productie (subsidies aan de bedrijven die kunnen worden beschouwd als negatieve belastingen op de productie) of via een wijziging van de productiekosten (W.B.) de inflatie versnellen, zij het in mindere mate dan voor de W.B. Deze maatregelen hebben bijgevolg een impact op de concurrentiekracht van de ondernemingen die op de uitvoer gericht zijn en veroorzaken daardoor een daling van de groei die ietwat groter is dan in het geval van modaliteiten die enkel het beschikbaar gezinsinkomen beïnvloeden. In deze context zij vermeld dat opteren voor belastingverhogingen die slaan op producten die niet in de gezondheidsindex zijn opgenomen, de impact van deze modaliteiten op de concurrentiekracht en dus op de groei kan beperken.

Wat de werkgelegenheid betreft, is uiteraard de maatregel die rechtstreeks banenverlies veroorzaakt (werkgelegenheid in de openbare sector) de meest negatieve. In alle overige gevallen staat het verlies van banen in verhouding tot de dalende activiteit. Er zij trouwens vermeld dat de daling van de werkgelegenheid groter is naarmate de maatregel een stijging van de loonkost tot gevolg heeft (voorbeelden van de W.B. en de BTW).

Wat het overheidstekort in % van het BBP betreft, zij vermeld dat de meest gunstige maatregelen (die waarvoor de daling van het deficit in % van het BBP ex post het meest de ex ante geïnjecteerde daling benadert : 0,36% van het BBP) enerzijds een verhoging van de vennootschapsbelasting¹ of een daling van de aankoop van goederen en diensten door de overheid blijken te zijn en anderzijds de maatregelen die een invloed hebben op het beschikbaar gezinsinkomen zonder rechtstreeks een

van de componenten van het BBP te treffen en op voorwaarde dat de grondslag van andere heffingen niet rechtstreeks in aanmerking wordt genomen (d.w.z. niet belaste sociale uitkeringen, ASB, roerende voorheffing en personenbelasting). De maatregelen met een rechtstreeks effect op de prijzen hebben op korte termijn een vrij grote impact op het overheidstekort die echter geleidelijk daalt als gevolg van de toename van de uitgaven die voortvloeien uit de hogere inflatie. In dat verband noteert men dat een verhoging van de accijnzen op energie gunstiger gevolgen heeft voor de overheidsfinanciën dan een niet selectieve BTW-verhoging aangezien de overheidsuitgaven minder stijgen. Tenslotte moet worden onderstreept dat een rechtstreekse daling van de werkgelegenheid in de openbare sector een van de minst interessante modaliteiten is voor de overheidsfinanciën.

1. TECHNISCHE VARIANTEN MET BETREKKING TOT EEN VERMINDERING VAN DE UITGAVEN VAN DE OVERHEID : SAMENVATTING VAN DE RESULTATEN

TABEL 46 Impact van de verschillende maatregelen met betrekking tot een daling van de overheidsuitgaven (0,36% van het BBP ex ante) op de belangrijkste macro-economische indicatoren (tenzij anders vermeld, verschillen in % t.o.v. de basissimulatie)

	Investerings van de overheid		Aankoop van goederen en diensten		Werkgelegenheid in de openbare sector	
	t	t+4	t	t+4	t	t+4
B.B.P.	-0,35	-0,22	-0,29	-0,17	-0,51	-0,35
Particulier verbruik	-0,03	-0,06	-0,03	-0,03	-0,35	-0,24
Investerings	-2,23	-1,96	-0,32	-0,09	-0,23	-0,02
Uitvoer	0	0,02	0	0,03	0	0,04
Invoer	-0,21	-0,21	-0,20	-0,22	-0,16	-0,09
Totale werkgelegenheid, in duizendtallen	-7,1	-6,7	-6,2	-5,5	-27,2	-26,3
Prijzen van het particulier verbruik	-0,02	-0,08	-0,02	-0,10	0	-0,07
Reëel beschikbaar gezinsinkomen	-0,12	-0,06	-0,09	-0,03	-0,28	-0,22
Saldo van de lopende en de kapitaalverrichtingen van de gezamenlijke overheid						
in miljarden	15,4	24,7	15,8	28,6	4,4	6,1
in percent van het B.B.P.	0,17	0,24	0,18	0,28	0,04	0,05
Saldo van de lopende verrichtingen met het buitenland (in percent van het B.B.P.)	0,17	0,20	0,16	0,21	0,13	0,10

1. Met evenwel het nodige voorbehoud voor de macro-economische impact van een aanzienlijke, algemene en aangekondigde verhoging.

TABEL 47 Impact van de verschillende maatregelen met betrekking tot een daling van de overheids-uitgaven (0,36% van het BBP ex ante) op de belangrijkste macro-economische indicatoren (tenzij anders vermeld, verschillen in % t.o.v. de basissimulatie)

	Lonen in de openbare sector		Overdrachten aan de gezinnen : kinderbijslag		Overdrachten aan de gezinnen : pensioenen		Exploitatiesubsidies	
	t	t+4	t	t+4	t	t+4	t	t+4
B.B.P.	-0,21	-0,19	-0,15	-0,13	-0,10	-0,08	-0,13	-0,22
Particulier verbruik	-0,19	-0,31	-0,31	-0,54	-0,20	-0,34	-0,12	-0,26
Investerings	-0,15	-0,11	-0,25	-0,19	-0,17	-0,12	-0,36	-0,74
Uitvoer	0	-0,01	0	0,02	0	0,01	-0,03	-0,13
Invoer	-0,09	-0,12	-0,14	-0,21	-0,09	-0,13	-0,07	-0,23
Totale werkgelegenheid, in duizendtallen	-2,0	-2,6	-3,2	-4,5	-2,1	-2,9	-2,8	-7,0
Prijzen van het particulier verbruik	0	-0,06	-0,01	-0,10	0	-0,06	0,23	0,30
Reëel beschikbaar gezinsinkomen	-0,33	-0,32	-0,54	-0,56	-0,36	-0,35	-0,26	-0,21
Saldo van de lopende en de kapitaalverrichtingen van de gezamenlijke overheid								
in miljarden	13,1	12,6	24,0	24,7	16,7	15,0	24,5	11,7
in percent van het B.B.P.	0,14	0,12	0,28	0,24	0,20	0,15	0,30	0,12
Saldo van de lopende verrichtingen met het buitenland (in percent van het B.B.P.)	0,08	0,12	0,10	0,19	0,07	0,12	0,07	0,16

2. TECHNISCHE VARIANTEN MET BETREKKING TOT EEN VERHOOGING VAN DE ONTVANGSTEN VAN DE OVERHEID : SAMENVATTING VAN DE RESULTATEN

TABEL 48 Impact van de verschillende maatregelen met betrekking tot de overheidsontvangsten (0,36% van het BBP ex ante) op de belangrijkste macro-economische indicatoren (tenzij anders vermeld, verschillen in % t.o.v. de basissimulatie)

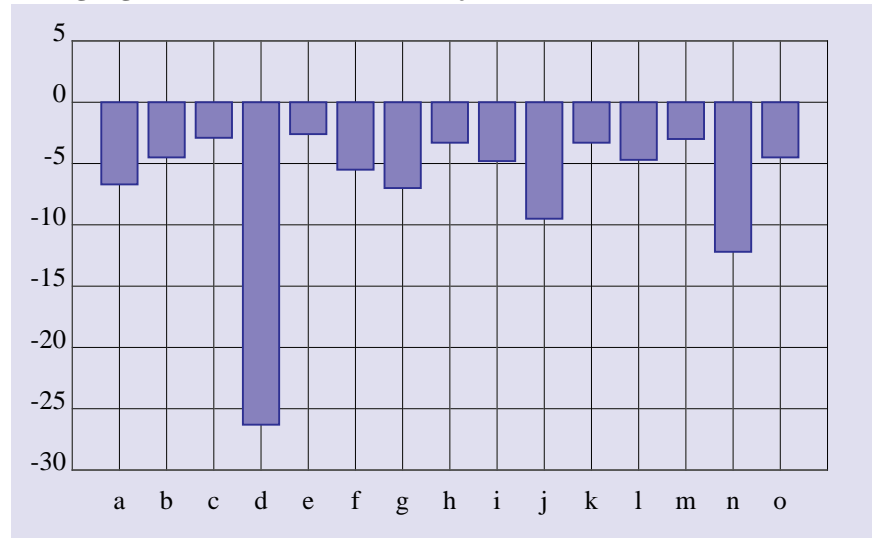
	Vennootschapsbelasting		Personenbelasting		B.T.W.		Accijnzen	
	t	t+4	t	t+4	t	t+4	t	t+4
B.B.P.	-0,03	-0,12	-0,15	-0,14	-0,15	-0,19	-0,11	-0,09
Particulier verbruik	-0,01	-0,25	-0,31	-0,57	-0,22	-0,38	-0,22	-0,34
Investerings	-0,14	-0,46	-0,25	-0,20	-0,29	-0,47	-0,27	-0,21
Uitvoer	0	-0,01	0	0,02	-0,02	-0,08	-0,02	-0,06
Invoer	-0,02	-0,14	-0,14	-0,22	-0,11	-0,22	-0,15	-0,21
Totale werkgelegenheid, in duizendtallen	-0,5	-3,3	-3,2	-4,8	-4,1	-9,5	-2,3	-3,3
Prijzen van het particulier verbruik	0,01	-0,02	-0,01	-0,10	0,44	0,60	0,28	0,20
Reëel beschikbaar gezinsinkomen	0,20	0,29	-0,54	-0,60	-0,36	-0,30	-0,37	-0,33
Saldo van de lopende en de kapitaalverrichtingen van de gezamenlijke overheid								
in miljarden	29,3	38,5	22,2	32,3	19,0	15,9	18,6	21,6
in percent van het B.B.P.	0,35	0,38	0,26	0,32	0,24	0,16	0,23	0,22
Saldo van de lopende verrichtingen met het buitenland (in percent van het B.B.P.)	0,02	0,12	0,10	0,20	0,04	0,12	0,08	0,12

TABEL 49 Impact van de verschillende maatregelen betreffende de verhoging van de overheidsontvangsten op de belangrijkste macro-economische indicatoren
(verschillen in percent t.o.v. de basissimulatie)

	Roerende voorheffing		Persoonlijke sociale zekerheidsbijdragen		Werkgevers bijdragen		A.S.B.	
	t	t+4	t	t+4	t	t+4	t	t+4
B.B.P.	-0,15	-0,13	-0,10	-0,08	-0,14	-0,18	-0,13	-0,13
Particulier verbruik	-0,31	-0,55	-0,21	-0,35	-0,08	-0,20	-0,27	-0,51
Investerings	-0,27	-0,22	-0,17	-0,12	0,20	0,27	-0,24	-0,22
Uitvoer	0	0,02	0	0,01	-0,05	-0,15	0	0,01
Invoer	-0,14	-0,22	-0,10	-0,14	-0,03	-0,15	-0,12	-0,20
Totale werkgelegenheid, in duizendtallen	-3,2	-4,7	-2,2	-3,0	-6,3	-12,2	-2,9	-4,5
Prijzen van het particulier verbruik	0	-0,10	0	-0,07	0,14	0,12	0	-0,09
Reëel beschikbaar gezinsinkomen	-0,56	-0,57	-0,37	-0,36	-0,20	-0,19	-0,50	-0,53
Saldo van de lopende en de kapitaalverrichtingen van de gezamenlijke overheid								
in miljarden	25,5	32,5	17,1	15,7	22,4	19,5	25,0	25,1
in percent van het B.B.P.	0,30	0,32	0,20	0,15	0,27	0,20	0,30	0,25
Saldo van de lopende verrichtingen met het buitenland (in percent van het B.B.P.)	0,11	0,20	0,07	0,12	0,07	0,11	0,09	0,18

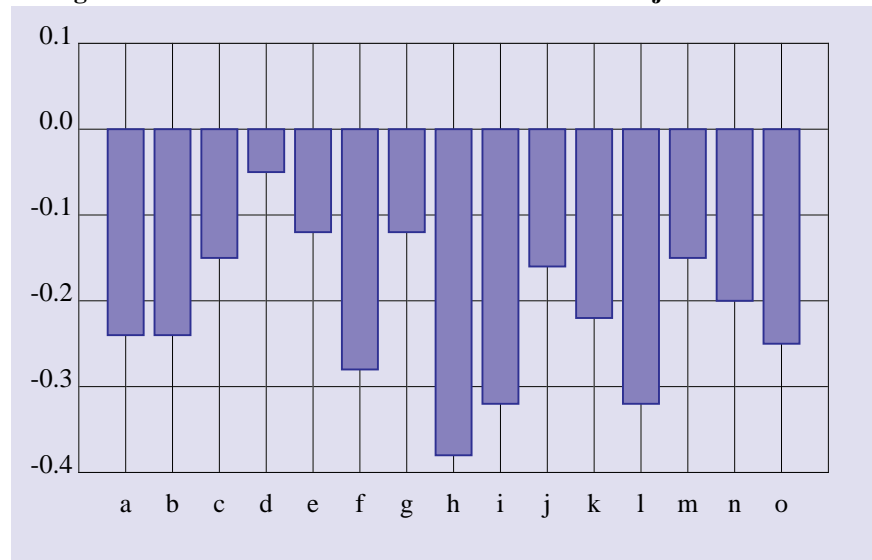
FIGUUR 1

Werkgelegenheid in duizendtallen na 5 jaar

FIGUUR 2

Daling van het overheidstekort in % van het B.B.P. na 5 jaar

- a : investeringen
- b : belastingvrije S.Z.-overdrachten
- c : belaste S.Z.-overdrachten
- d : werkgelegenheid bij de overheid
- e : lonen van het overheidspersoneel
- f : aankopen van G. en D. door de overheid
- g : subsidies aan de ondernemingen
- h : vennootschapsbelasting
- i : personenbelasting
- j : B.T.W.
- k : accijnzen op brandstoffen
- l : roerende voorheffing
- m : persoonlijke S.Z.-bijdragen
- n : W.B.
- O : A.S.B.

Verantwoordelijk uitgever: Henri Bogaert, Commissaris van het Plan
Kunstlaan 47-49
1000 Brussel
Tel 32-2-5077311 - Fax 32-2-5077373
URL <http://www.plan.be>
Wettelijk depot: D/1996/7433/17